

حيات

میانہ دانشمندانہ ... دیارِ دہلی میں حیات قائم ...
- نیچہ -

ادارہ مرکزی :

آنقرہ ، استانبول جادہ سندہ آنقرہ
معارف امینلکی یانددہ کی دائرہ

استانبول پرورسی :

استانبول دہ ، باب عالی جادہ سندہ ۸۷ نومرودہ
دائرہ مخصوصہ

نفسی ہربرودہ ۱۰ غروردر .

سنہ لکی پوسٹہ ایلہ ۵ لیرا .

(اجنبی ملکتر ایچین ۵ دولار) .

ابونہ واعلان ایشلری ایچین استانبول پرورسہ

مراجعت ایڈیٹر .

یازی ایشلرینک مرجعی آنقرہ مرزیدر .

۲ نجی جلد

آنقرہ ، ۲۱ تموز ، ۱۹۲۷

صای : ۳۴

چشیدذوقلرک بولوندینی برشہر دہ ہنوز ملیت حسنک
قوتلہ حاکم اولمادینی بردور دہ معمار کال تورک
ملتہ خاص براسلوبک حاکمیتی ایچون متادی
چالیشمق ہیجانی دویمش ، اوتوزسنہ حیاتی
بوکا وقف ایتشدی . دیدی قودی ماہیتی
کچمہین تنقیدلر صنعتکارک ایدہ آلی خیربالایوردی
تمیز روحی ، بونلرہ تحمل ایدہ مہنجہ کوزندن
آقیتدینی یاشلرلہ بوشانمق احتیاجندہ ایدی .
اوکون بونک برتجلیسنی کوردم . اوزماندنبری
آرتیق معمار کال بنم ایچون یوکسک برانسان
نمونہ سی اولدی . اونی آرتیق جانلی برفضیت
آبدہ سی کی کوروپوردم . شیمدی خاطرہ سی
اوکنده غنی حسلہ ا کیلیورم .

معمار کال حقیقہ یکی برتورک اسلوبی میدانہ
قویمشمیدر ؟ بونک تدقیق متخصصلرینہ طأندر
دہ نیلیدی کی بلکہ یالکزاسکی تورک اثرلرینک
خارجی یاپیلشہنہ قاپیلش ، الہامی یالکز بعضی
« موتیفلر » دن آلمشدر . بلکہ یارین بویوک
برصنعتکار اصل تورک اثرلرینک ایچنہ ، روحنہ
دہا فضلہ نفوذ ایدہ جک ، تورک معمارینسی
کمرلرہ ، ستونلرہ آرامایارق باشقہ طرزہ
« مودہرن » حالہ کتیرہ جکدر . فقط تورک
صنعت تاریخی قوزموپولیتلکک مودا اولدینی
بردور دہ ، معماریدہ تورک اسلوبی یاشاتمق
هیجانی دویان معمار کالہ دائما اک بویوک موقعی
اک یوکسک شرفی ویرہ جکدر . ایلک یول
آچانلر ، ایلک ہدف کوستہ رنلردر کہ بویوک
انسانلردر . اونلرک یوکسکلکی ، ہرکسک واضحاً
دویمادیغنی و کورمیدیکنی ایلک دفعہ دویمق ،
کورمک قدرتندہ در .

اگر معمار کال پادشاہلر دورینک ہیچ
برشی سویلہ نمہ سنہ مساعده ایتہین بردورندہ

قوللانماریخی ہرکسدن رجا ایدہ جکم » دیدی .
چوق متأثر ، چوق متہیجدی . سببنی صوردم ،
تورک اوجانی ایچون یاپدینی پلانک اوغرادینی
عاقبتدن بحث ایتدی : « یاپدیم پلان ای اولمایا .
بیلیر ، تنقید ایدیلہ بیلیر ، فقط بوتنقید نہ ایچون
آشکار بر طرزہ یاپیلماز ، نہ ایچون صنعتلہ ،
معماریلہ علاقہ سی اولمایانلرک تعریضنہ اوغرار ،
نہ ایچون دوغرودن دوغرویہ بنم یوزومہ بکنمہ .
دکبری نقطہ لر سویلہ نمز » دیدی . اوکون بن
بوتأثری یوکسک اثر صاحب لرینہ خاص حقلی بر
غرورہ عطف ایتش ، معمار کالک تمامأحسی
اولان روحنی ، اکلا دینی طرزہ برتورک معمارینسی
یاراتمق مفکورہ سندن دوغان صمیمی ہیجانی سزومہ .
مشدم . بوندن برآی صوکر ایدی . معارف وکیلی نجاتی
بک افندینک اوداسندہ آنقرہ معلم مکتبی پلانی
اوزرنده یاپیللاجق تعدیلات قونوشولور ، پنجرملرہ
یایمق ایستہ دیکی کمرلرک قالدیریلما سی ، مدخلک دہا
بسیط شکلہ صوقولما سی مناقشہ ایدیلور دہ .
بردنبرہ کری بہ دوندی ، یوزینی صاقلار بر
وضعیتلہ اودانک قاپوسنہ دوغر و ایلہ رلہ دی .
یوز یوزہ کلشک . باقدم : ایکی داملہ کوزیاشی
یاناقلرینک اوستندہ دورویوردی . آرتیق بندن
هیجانی صاقلایامادی ؛ اغلاز کی برسسلہ « اوتوز
سنہ حیاتی معمار ی اثرلرنده تورک خاص ذوقک
یاشانماسنہ حصر ایتدم ، اوتوز سنہ ہرمدنی
شہرک اولدینی کی تورک شہرلرینک دہ ملتزمہ
خاص بر ذوق طاشیاسی ایچون اوغراشدم .
شیمدی بواسلوبہ ترہ ، جامع معمارینسی دیورلر ،
حقیر کوروپورلر » دیدی ، کوزلرندن ایکی
داملہ یاش دہا آقدی . اوزمان قارشیمدہ یالکز
معمار کال دکل ، « کامل برانسان » جانلانندی .
استانبول کی تورلو تورلو حسلرک ، چشید

معمار کال دہ اولدی

معمار کال تورک صنعت عالمندہ درین بر
بوشلق بیراقہرق کتیدی . ہیچ بکنمہین بر
زماندہ اولوم ؛ حیاتی قازانجہ دکل ، برمفکورہ یہ
باغلامش بوفضیلتکار ادامی دہ آرامزدن چکوب
کوتوردی . نہ وقت یوکسک معمار ی اثری وجودہ
کتیرمک ایستہ رسہ ک ایلک دفعہ خاطرہ او
کلردی ، چونکہ بیراقدینی وقف خانلر قدرتنک
جانلی اثریدی . نہ زمان باشقہ سنک پارا حرصیلہ
یاریم بیراقدینی اثری تماملامق ایستہ رسہ ک اونی
چاغیر بردق . چونکہ تہر تہمیز حیاتی اک یوکسک
فضیلت آبدہ سیدی . کیمسہ او آبدہ یہ اوفاق بر
لکہ قوندیرامازدی . شرق معمارینسنہ طأندر
مسئلہ موضوع بحث اولدینی زمان غرب معمار ی
طالی اونی خاطرلاردی . مسجد اقصانک تعمیرندہ
اونک رأی حاکم اولدی . اوین الملل طانیلمش
بر « اوتوریتہ » ایدی ، معلوماتیلہ ، اثرلر یلہ مملکت
خارجندہ دہ وطنی یوکسلتن بر بایراقدی .

فقط تصادف بکا بو چوق بویوک آدامک
روحنی دہ طانیتدی . معمار کال صوک زمانلردہ
قلباً یارالی ایدی . آنقرہ دہ یاپیلان بعض بنالرک
اسلوبی ہرکون کندینسی اوزوب دوروردی .
بوکافی دکل کی اوغرادینی بعضی معاملہ لردہ
اونی انجیتمشدی . برکون وکالتدہ کی اودامہ
کلدی ، بکا « استاد ، دیورلر . بوساختہ کلہی

اورتا تدریساتمز ایچون

هانکی اثرلری سیمه جکیز

«برمکتب ایچون انتخاب ایدهلرک ادبی اثرلر او مکتب طلبه سنک علاقه سی جلب ایتدی . چونکه علاقه اولادن ذوق آلتیماز . ذوق آلتیاندن قایدالی برتیجه استحصال ایدهلر . - آمریکا تربیه جیلرینک راپورندن - «ادبیات تدریسک غایه سی هریدین اول چوچوغه یا کلیشس یازمقی و قونوشقی اوکرمکدور» - کوستاوانسون -

آمریقا - برقا - سنه اول «تالی مکتبک غایه ورنسپلری» ، «تالی مکتبه تدریس ایکیلن درسلردن هر بریک غایه لری و اصول تدریس لری» مسألله لرینی حل ایتک اوزره آمریقانک آک یوکمک تربیه جیلرله متخصصلردن مرکب قومیسونلر تشکیل ایدلشدیرکه لسان قومیسونک راپورنده مندرج «ادبیات درس لرینک غایه سی» و «ادبی اثرلرک انتخابه حاکم اولاجق اساسلر» قسمی تربیه مسألله لریده ملکتمزک یکتا و کزیده بر استادی طرفندن انگلیزجه دن ترجمه ایدیلش و اطفاً بکا کوندیرلشدیر . فرانسیز مورخ و تربیه جیسی معلم کوستاوانسونک ده کچن مقاله مده بحث ایتدکلر مدن باشقا «ادبی عصرلرک مقابل حصه سی» عنوانله آیری بر قونفرانسی واردر . هرابکی آیری مللک ، باشقا باشقا متخصصلری عینی مسألله و موضوعده همان همان عینی ملاحظه لری درمیان ایتدکه درلرک علاقه دارلر ایچون دفته شایاندیر . ایسته بومالهمده او ایکی مهم منبئی اساس اتخاذایده رک قارئلمله «اورتا تدریساتمز ایچون هانکی اثرلری انتخاب ایده جکیز» ی قونوشق ایستورم :

بزم ادبیاتمزک برقاچ اساسلی قوی وار :

عین شی اولارق تلتی ایدیور . حالبوکه آلدک کی وثیقهلر بولده بر حکم ویره بیلمک مساعده دکلدر .

۶ - رفیق بکک نشر ایتدیکی یکی دیوان وثیقهلری ، عائد اولدقلری دور ایچون «دهوشیرمه» اصولنک ماهیتی تنور ایده بیله جک وثیقهلردر . لکن مختلف شرق و غرب منبعلرندن آلدینی دیگر معلوماتی «تاریخی تنقید وانشا» اصولنه تبعاً تحلیل و ترکیب ایتیه رک تصنیفسر بر صورتده صیرالادینی ایچون ، مقاله لرندن «دهوشیرمه» اصولنک منشأ و تکاملی حقنده هیچ بر نتیجه چیقماقمده ، وهله بو اصولک «برنجی مراد» دورنده تأسسی حقنده اودوره عائد هیچ بر منبع کوستریلهمه مکده و «بارطو - لومه اوس» ک ادعاسی اصلا رد ایدهلهمه مکده در .

کوسریلی زاده محمد فؤاد

استانبول دارالفنونده «تورک ادبیاتی تالیفی» مدرسی

یا کیتیش ، ولهنه اولارق قوللایق ایسته دیکی بر دلیل تماماً مدعاسنک علیه چیقمشدر .

ایسته بو ایضاحندن سوکرا ، «دهوشیرمه» اصولی حقنده ایلک دفعه معلوم - ویرن الک اسکی واسکیلکی اعتبارله اکشایان اعتمادمنبعک «بارطولومه اوس» اولدینی بالضروره تصدیق ایدیلک لازمدر . اونک ویردیکی تفصیلاتک مطلقاً هر نقطه دن دوغرو اولدینی ادعا معناسزدور ؛ فقط «بارطولومه اوس» ک سوزلرینی ، اوندن ایکی عصر سنوکرکی بر زمانه عائد اولان «۱۰۳۱» تاریخلی بر وثیقه ایله تنقید وابطاله چالیشمق ده تاریخ اصوللرینه معایردر . «ادبیات فا کولته سی مجموعه سی» نده کی مقاله سنده «بوزبهک» ایله «ریفو» نک مطالعه لرینی هیچ بر تنقیده معروض بر اقه دن عیناً نقل ایده ر فقی بکک ، «بارطولومه اوس» ی و «مورمان» ی او قدر شدتله تنقید ایتمه سی ده بیطرفانه بر حرکت دکلدر .

رفیق بکک مقاله لریده اوزون تنقیداته محتاج کوردیکمز سائر بر طاقم نقطه لر داها وارسه ده ، مسئله نی اوزاتماق ایچون شیمدیلک بو قدرله اکتفا ایدیورز . یوقاریکی تنقیداتدن چیقان باشلیجه نتیجه لر شونلردر :

۱ - احمد رفیق بکک «دهوشیرمه» اصولی برنجی مراد زمانه ارجاع ایچون مراجعت ایتدیکی «عثمانی منابی» ، اون دردنجی عصر ایچون اصلا اعتماد شایان دکلدر ؛ سائر منابعله قارشیلانسیروب تنقید ایتدکن اولرلی قوللایق یکرمنجی عصر مورخی ایچون امکانشدور .

۲ - رفیق بکک عین مدعای تأیید ایچون مراجعت ایتدیکی غرب منبعلری ده ، «بارطولومه اوس» مستثنا اولق اوزره ، «دهوشیرمه» حقنده هیچ برشی سوبله میورلر .

۳ - اون دردنجی واون بشنجی عصرلرده عثمانی اوردوسنده خریستیان عنصرلرک موجودیتی محقق اولقله برابر بونلرک ماهیتی حقنده هنوز تدقیقاته احتیاج واردر .

۴ - یکچیریلکک منشأ و «دهوشیرمه» اصولنک منشأ و تکاملی حقنده رفیق بکک ادعا ایتدیکی کبی قطعیتله سوز سوبله مک هنوز امکانشدور . «بیرانس» و «فرانس» و قایمنامه جیلرینک شهادت لری ، ساده جه ، «نیکولی» حربنده کی یکچیریلره منحصر اولوب ، یوقسه بونلرده «دهوشیرمه» اصولنه عائد هیچ برشی موجود دکلدر .

۵ - رفیق بکک فا کولته مجموعه سنده کی مقاله سنده «تواریخ آل عثمان» دن نقلاً یکچیریلکک احداثی برنجی مراد دورنده بشده بر اسیر آلتهمه سیله باشلایان بر حادثه اولارق کوستردیکی و بونی ده «دهوشیرمه» اصولنک باشلانجی عد ایتدیکی حالده ، صوک مقاله سنده «مورمان» ی تنقید ایچون بو فکرندن رجوع ایده رک ، یکچیری قطعه سنک بالکیز بشده بر آلتان اسرادن عبارت اولمایه رق آیریجه اوغلان «دهوشیردکلرینی» سوبلیور ؛ وعادتا یکچیریلکک احداثیه «دهوشیرمه» اصولنک احداثی

(۱) شرق مدینی ایچنده یاشادیقمز زمان ، منور زمهره نک ، یعنی مدرسه تحصیلی کورن آدملرک عجلری . تقلیداً میدان قوبدقلری دیوان ادبیاتی .

(۲) بو ادبیاتدن ذوق آلامیان ، حتی خبردار اولامیان خلک ذوقته کوره تظاهر ایدن «ساز شمری» و یاخود «عاشق ادبیاتی» .

(۳) تصوف فلسفه سنک تورک ملک تلیزه نفوذی اوزرینه بوفلسفه نک میدان قوبدینی «تکیه» مؤسسه سنک ذوقی افاده ایدن «عوامی تصوف ادبیاتی» که خلق و دیوان ادبیات لری بو اوچنجی قوله مختلف نقطه لر دن نفوذ ایتلردر .

(۴) سیاسی تنظیماتدن سوکرا تورکملنی یاواش یاواش غریبلاشینجه بو غایلک ذوقنی کوسترمک اوزره ظهور ایدن «آوروبائی ادبیات» .

بو دورت اساسی قولک هر بریندن ، اتخار ایدهلرک پارچالر بولایلیرز . فقط اتخایده بزه رهبر هانکی اساس اولاجقدر .

آمریقائی متخصصلر ، بزم لیه لریمزه تقابل ایدن صنفلر ایچون «استحصال ایدهلرک غایه لر» اولق اوزره شونلری کوستریورلر :

(۱) ادبیات درس لری طلبه نک فیلری ، هیانی هیانی کیشله نملی ، درینده شبرم ملی ، زنگینه شبرم لیدر .

(۲) ادبیاتک ترقیقی طلبه ده ، بوبوک شخصیتلره (ایستر محرم ، ایستر ادبی اثرلرک فهرمانلری اولسون) قارشی بر تقبیر و هیرت اربانه برمالی .

(۳) ادبیات درس لری مطالعه ذوقنی اعظمی بدرجده انکشاف ایتدیرملی .

(۴) طلبه ده مطالعه ذوقنک اعتیاد حاله کلمه سی ایچونه ادبیات درس لری اوبد موضوع لری هاری اولمالی در که طلبه نک ذهننده کیش و عموقه بخره ماده لر جانلونسین دهیاتمه کنری انکشاف لری ، کنری ذوقلری ایچونه فکری ، معنوی غدار بولم قابلیتی و آرزوسی اونلرده نمنی ایتسین .

(۵) ادبیاتک صابیه لغز غایه لرینی حقیه ایتدیرمک ایچونه ادبیات معلمی ، طلبه نک فکری ملکه لرینی مسعود بر طرزده انکشاف ایتدیرمکک جالبشمالیدر . طلبه ، داها درجه دریمقد و داها جاننی فیل ایتمکه قاطامالی ، داها درغرد ، داها صاغلام بر طرزده دوشریمکه و «ادبیات» ی بالکیز درغرد

تفسیر اتمک ده کبل، عینی زمانه سالم و معقول
بر طرز ده هیات عمده تطبیق اتمک ده سور و انما لیر.

کوستا و لانسون ده عمان عمان عینی غایبی اوج
اساسی نقطه به ارجاع ایدیور :

(۱) هر جو غده با کلبش یازمفی و قرونوشمفی
او کر تمک .

(۲) زرق انکشافه خادم اولر .

(۳) هر جو غک زهنی تکلی تأمین اتمک .

بزم ادبیات ترک دورت اساسی قولندن اوکجه
« دیوان ادبیاتی » فی آله آلام :

بونده اولاهجان قیط، ثانیاً فکر غیر عصری در.

ایچنده فضولی کبی، ندیم کبی حقیقه شاعر داملر

یتشمش اولقله برابر بر « ادبی مکتب » اولقی حیثیتله

« لیریک » ده کیلدر. ذهنه، ذهنی عنصرلر استناد

ایدر. الم و هیجانله الک فضلله علاقه دار اولان « فضولی

غزللری » بیلله حرث و معلوماته متعلق ماده لرله صبقی

صبقیه مربوط و محاطدر. بو منظومه لرده اوله

پارچالره تصادف ایدیلرکه مثلاً فلان آتی ویا فلان

حدیثی بیلده دیکه معناسنک سطحده قالینیر، ویره جکی

ذوق نام اولارق آلیناماز. ندیمده ایسه ذکا قوزنانلی

پایانسزدر. اوریشنال بر مخیله ایله شاقلابان بر

هنرورلک امتراج ایتمش، ندیمی میدانه کتیرمشد.

ندیم، کعبه ایریلر، حیرت بخش بر صنعتکاردر،

فقط حساسیت اعتباریه درین اولیان بر شاعردر.

خلاصه دیمک استیورز که دیوان ادبیاتی، هیأت

عمومه سیله بر هنر ادبیاتی، بر ذهن ادبیاتیدر.

فلسفه سته کلنجه : بوتون اسلامی ادبیاتلرده مشترک

اولان « وحدت وجود » دن عبارتدر. فقط بو

فلسفه ده، شو هنر و شو ذهن ادبیاتده پک سطحی

برفانته زی حالی اصلاً آشامشد. آشیادینی ایچون

« تلقین » قدرتی آزدر. آشمش اولسهیدی - تورک

ملتک بوکون ایچنه کیردیکی و کیرمک مجبوریتده

بولوندینی یکی آوروپائی حیات اعتباریه - یاپاجنی

تلقین مقیده اولمازدی. چونکه « وحدت وجود »

نظریه سی، دار مدرسه ذهنیتیه قارشی، اسکی

زمانلرده پک فایدالی بر « کنیش دوشونه » حاصل

ایتمش ایسه ده، « مادی حیات » ی و « دنیا » بی هیچه

صایدینی، « رضا و تسلیم » اونک اساسی عمده سی

اولدینی ایچون بوکونکی « دنیوی قیمت » لر اوسته

مستند و مجادل یکی تربیه یابانچی قالیدی. براز

اولده اشارت ایتدیکنز اوزره ینه بو ادبیات،

تحصیل کورمش بر زمهره نک مالیدر. صاحب لری خلقه خطاب

ایتمه یی دوشونه مش، اکثریا اجتماعی حیات ایله

علاقه دار اولقسنیز، مجرد بر ادبیات وجوده کتیر.

مشدرکه کوستا و لانسونک، اون بدنجی عصر ادبیاتده

حصان بولدینی « اجتماعی دویغولر » اعتباریه بزم

بوزمروی ادبیاتز دها زو کورتدر. بوکونکی تورک

چو جو غنک روحنده بو نقطه دن ده بوشلق براقفه

محکومدر .

عینی ادبیات، شکل و افاده اعتباریه غایت
داردر. هر شاعر قصیده، غزل، مثنوی، رباعی...
یازمغه و بو قصیده لری، غزللری، مثنویلری،
رباعیلری... معین مفهوم و مضمونلرله افاده اتمک
مجبوردر. بوکونکی تورک چو جو غی، بش آلتی ماهر
« دیوان شاعری » نک افاده سنده مثلاً جداً زنکین
ورنکین تشبیهلر بولور. فقط عصر لرجه - سورهن
بو ادبیاتده آشاغی یوقاری ماب بو تشبیهلرک اوفاق
فرقلرله تکرار ایتدیکنی کورمک محکومیتده در. اوحالده
بو ادبی مکتب بوکونکی چو جو غک مطالعه ذوقی
ایسته نیلیدیکی قادر انکشاف ایتدیرمه یه جکی کبی، نه دها
درین دوشونه یه، نه ده سالم و معقول بر طرزده
حیاته تطبیق اتمک یارایاجق قوتی عنصرلرده ویره -
یه جکدر. اونو غایلم که تماماً « اسقولاستیک » یعنی
« مدرسو ی » اولان لسانی ایسه « چو جو غه یا کلشسر
یازمفی و قونوشمفی او کر تمک » دن تماماً اوزا قدر .

تورک ملتته منسوب بر زمهره نک اشتغالی و ذوقی
او کر تمک، و قسماً براز مخیله سنی اویناتقی، بدیی
حظنی اوقشاق اعتباریه « دیوان ادبیاتی » نه « اورنا
تدریسات » مزده چوق دقت و اعتنا ایله تعیین ایدیلش
محدود بر موقع البته ویره جکز .

« سازشعری » ویا « عاشق ادبیاتی » دیدیکمز
قوله کلنجه : اصل تورک خلقنک ذوقی افاده ایدن
بو ادبیات، دیوان ادبیاتندن دها آزماهرانه، فقط
دها کنیش، دها لیریک، و بر قسم اجتماعی دویغولرله
مالامالدر. عاشق لر ایچنده براز فضلله اوقویانلرده
یتشمش، و بونلر بعضاً دیوان ادبیاتندن متأراولمش،
کندی صمیمی شعرلرینه او ادبیاتدن آقطارمه مضمونلر
قائمشدلر. فقط هیئت عمومیه سی اعتباریه عاشق
ادبیاتی تحسس نقطه سندن بزه پک یاقیندر. قوشمار،
دستانلر، تورکولر ایچنده طله نک مخیلوی و هیجانی
حیاتی کنیشه نه جک، درینله شدیره جک، زنکینله -
شدیره جک چوق پارچالر بولایلیرز .

آنجا ق اساس اعتباریه امی آداملر طرفندن میدانه
کتیرلش اولسی « لیریک » قیستندن و بعضاً ظریف
ذکا ایجه لکارینی افاده دن دها فضلله شیلر ویرمه منی
موجب اولقده در .

« عوامی تصوف ادبیاتی » نه عائد بارچالر ایچنده
پک جوشنون و پک طوقوناقی اولانلری وارددر .

« یونس امره » باشلی باشنه بر عالمدر. اونی موده ل
اتخاذ ایدره رک میدانه کلن « بکتاشی نفسلری » ایچنده ده
نکته لیری مبذولدر .

بو ادبیاتک فلسفه سی، دیوان ادبیاتده ده کورولن
« وحدت وجود » در. بر فرقی وارسه بونده چوق
قوتی و درین اولماسیدر .

عوامی تصوف ادبیاتنه بوتون قوت و قیمت
بو فلسفه دن کلدیکی، اساس اعتباریه بو ادبیات « کنیش
دوشونوش » ی تلقین ایتدیکی حالده « اورنا تدریسات » ده
بو فلسفه نک و - ماهیتی اعتباریه - بو کنیش دوشونه نک
دها اول تماس و اشارت ایتدیکنز سبیلردن دولایی
فکری و عصری قیمتی چوق اولمایاجقدر .

تورک چو جو غی، کندی بدیی احتیاجلرینی آک

زیاده دوردنچی قولده، سیاسی تنظیماتی متعاقب ظهور
ایدن « آوروپائی ادبیات » ایچنده آریاجق در .

چونکه آنجا ق بو ادبیات ایله برابر نثر - هیئت
عمومیه سی اعتباریه - اوقونور بر حاله کیرمشد. واقعا
دیوان ادبیاتده تاریخ و بعض خلق محرر لرینک یازیلری
استثنا ایدیلرکه اولورسه کیری یه قالان نثر، بریغین
کله و سجع دن عبارت در. یکی آوروپائی ادبیاتز -
کچن مقاله ده عرض و ایضاح ایتدیکنم اوزره - عصرک
ادبیاتلرینه نظر آهر نقطه دن واقعا ضعیفدر، فقط مادامکه
« یازمق اوقومغه وابسته در »، تورک چو جو غی
یازمق ملک سنی انکشاف ایتدیرمک ایچون بو یکی
ادبیاتک نثرندن چوق استفاده ایده جکدر. هله صوک
اون اون بش سنه لک یازیلر - واقعا یعقوب قدری،
عمر سیف الدین، فاضل احمد، رشاد نوری، فالح رفقی کبی
صایلی بر قاچ کنجه منحصر در - اوکا پک یاقین و فوق
العاده فائده بخشدر. چونکه آنجا ق اون اون بش
سنه دن بری درکه تورک ادبیاتی لسان اعتباریه تماماً
عصریله شمش، یعنی قونوشیلان کوزله تورکجه یی -
بوتون دنیاده اولدینی کبی - کندیسنه بیان واسطه سی
یامشد. بوکونکی تورک محررنجه خلقک دیلی بر
شیده آلد، اوکا نه قادر یاقلا شیرسه کندیسنی اوقادار
موفق صایبور بو نقطه نک خارجنده قالان عنصرلر -
یعنی چو جو غک مخیلوی، هیجانی حیاتی درینله شدیرمک،
اجتماعی و وطنی دویغو و فکر لرله اونک ذکاسنی تمیه
ایتمک - اعتباریه یکی آوروپائی ادبیاتک باشده نامق
کمال اولق اوزره حامد، رجائی زاده، اکرم، سزاقی،
احمد راسم، حسین رحمی، خالد ضیا، توفیق فکرت،
جناب و دها یکیلرک اثرلری البته مراجعت ایدیلرکه جک
واسطه لر در .

کونش مجموعه سنک (۱۲) نجی صایسند « موضوعک
رولی » عنوانیه اوفاق مقاله مده ده تماس ایتدیکنم
کبی « ادبیاتده، شعرده، باشقا شیلر بولق
اشتیاقی بزه دیوان ادبیاتک قارشیسند » « الا الله »
دیدیریور ! او آن ایچنده مثلاً رباب شکسته یی آجنجه
کنیش برافق قارشیسند قالدیغیزی گورو یورز .
« اوخ ! » دیبه نفس آلییورز: ایسته بر بالقیلر،
ایسته بر حسنک غزاسی، ایسته بر رمضان صدقه سی،
ایسته بر زررشته آوروپالیلا شمش اولما نک
ادبیاتده کی فیض و قدرته باقیکنز که بر توفیق فکرت،
کندی سندن شاعرک اعتباریه پک چوق یوکسک
سیالرده یتشدیرمش اولان عجم تقلیدی ادبیات بر نک
رباب شکسته سیله بو نقطه دن غلبه چالییور ! آرتیق
ینه عینی نقطه نظر دن یکی ادبیاتک بوکونکی چو جو غه
ویره جکی یکی عنصرلر تصور ایدیلر بیلر. فقط کچن
مقاله مده ده دیدیکم کبی کالک، حامدک، فکر تک....

یازیلری، عصرک ادبیاتلرینه نظر آهر نقطه دن ضعیفدر.
آمریقائی متخصصلر، قلمه آلدقلری راپورده بالخاصه :
« ادبیات درسلری، مختلف تیپده ادبی اثرلری محتوی
اولایی در. تربیه، طله ذوقنک تنوعی تأمین ایتلی،
و طله ده ادبیاتک احاطه و شولی حقنده بر فکر حصوله
کتیرمه لیدر. ادبیات درسلری اوله بر تنوع کوسترمه لی
که هر طله کندیسنی ایچون اعظمی ذوقی تأمین ایده جک

فلسفه مراقبه زن ؟

هیچ اونو تمام ، هنوز تحصیلده ایکن ، بر تعطیل ائساننده استانبوله کلشدم . برای تصادف سایه‌سندده یوسف آتچورا بکی طایفه موفی اولشدم . بکا هم سرت هم سوعلی اولان طوریه : « نه تحصیل ایدیورسکز؟ » دیدی . « فلسفه ! » جوانی آنجه حکمی قطعیتله افاده ایتدی : « بزه فیلسوف دکل ، دمیچی لازم !... »

بیلیم بو سوزک تأثیرله میدیر ؟ اوزماندیری باشقارینه فلسفه دن بحث ائتمک نه قدر هوس دویسامده ینه بر آتچورقارم ، بکا « سن برلوزومسز آدامسک ! » دیین بر نظرله باقاجقار دییه جکینیم . فقط بز ، یعنی غربیدن مستعار بر ایکی قیریق فلسفی فکریله ککه له که چالیشانلر ، بو قدر لزومسز ، بو قدر « باشده فسلکن » نوعدنمی بز ؟ بو سؤاله خایر جوانی و بر دیرن بر قاق سب وار :

اولا محقق برشی که مملکتزده فلسفه مراقبه کیت کیده آتیدیور . اک « مثبت » دوشونلر ، تجربه بی عاملایق ویا آشمق ادعا سنده بولنان نظریه لری بوش مصال عد ایدنلر بیله بو مراقه بر « واقع » اولدیغنی انکار ایده منلر . دارالفنونه بر تاریخ ویا ادبیات درسی ایچون وکالت ویا اصالت صورتیه مدرس ویا معلم آرائینجه بعضاً حسن ایدیلن مشکلات فلسفه درس لری ایچون اوقدر حسن اولونما یور . فلسفه کتابلری دیگرلرینه نسبتله ده صیق ترجمه ایدیلور وایچه اوقویوچی بولویور . دیک که فلسفه ایله مشغول اولق ایسته یلر - هیچ اولما زسه دون دکلله بوکون - بر بدعت اورتابه چیقارمقله اتهام ایدیله منلر . اونلر موجود و اولدجه قوتلی بر جریان تعقیب ایدیورلر . فقط بو جریان قوتلی اولسه بیله قیمتیلی ؟ بو نقطه بی حل اتمک ایچون اونو تولید ایدن سبیلری کوزدن کچیرمک لازم کلیر . بعضیلرینه کوره بزده فلسفه مراقبه ساده جه بر « تصلف » در . غربیلری تقلید ایده رک تمایز ایله مک آرزوسندن چیقار . آوروپادن کلن اک صوک موده قیافتلره اوغنه چالیشانلره برغسونک ، دورقه مک ، قانتک فلسفه سندن دم اورانک آراسنده ماهیت اعتباریه هیچ بر فرق یوقدر . ایکسی ده « زوپیه » در ، ایکسک ده هدفی فرنکلرک دیدیکی کپی épater le bourgeois کندی حالنده ، اورته دوشونجه لی آداملری آفاللا مقدر .

بو حکم ، نه قدر شدتلی اولسه ده ، اعتراف ایده رم که بر درجه یه قدر حقیدر . مملکتزده فلسفه یازیسی یازانلرک فلسفه نیک « مسائل غامضه » سندن اوپله بر بحث ایدیشلری واردر که مقصدلرینک صافدل

تپیده اثرلره تماس ایده بیلین . بوسورتله مثلاً « لریک » شعرلر حقنده یک آز انجذاب دویان بر کنجک ، تماشا ویا حکایه کپی اثرلره دوشونجه سی و فعالیت انکشاف ایتدیرلش و بویکی نوع اثرلره قارشی علاقه سی اولیان بر کنجک ، مثلاً خطابه عائد اثرلره قارشی علاقه سی تأمینیه امکان بولونمش اولور « دیورلر . ایسته شو بووک وظیفه بی ایفا ایده جک قدرنده اثرلری آوروپائی ادبیاتزده ده مبدولاً بولاماقده یز . مثلاً نورک جوجوغنه حیاتک پیتوره سکنی ، انسانک پیسیقولوژیسی کوستره جک دراماتیک اثرلری بوق دینه جک درجه لرده اهمیتزدر . دیگر نوعلرده زتکین ده کیلدر . بومهم نقصانی طلبه مزه فرنک ادبیاتلریندن نمونه لر کوسترمکله تلافی مجبوریتندیز . معارف وکالتی داما شیمیدین بونی تأمین ایچون حاضر لاشدر . « جهان ادبیاتلری » ندن - تراژده دی ، درامه ، قومه دی ، رومانه ، تاریخ ، باستورال نوعه ، تنقیده داتر - نمونه لری حاری بروشورلر نشرینی تأمین ایتکده در . بو بروشورلری حاضر لایاجق ذاتلر آراسنده حسین جاهد ، محمد علی توفیق ، رشاد نور ، جلال ساهر ، ارجمند اکرم ، سراج الدین ، حفظی توفیق بکار کپی طائمش ادیب و معلملرده واردر . لیسه طلبه سی ، بویکی سنه باشنده کنیدیسی یارین ایچون و بوکونکی مدنی احتیاجلره کوره حاضر لایاجق اوردن ایچه بولا بیله جکدر .

خلاصه : تورک جوجوغنی ، کندی ملتته منسوب مختلف زمره لرک میدانه قوبدقاری ادبی تظاهردن غافل قالما لیدر . دیوان ادبیاتندن ، خلق ادبیاتندن ، تکیه ادبیاتندن ، یکی آوروپائی ادبیاتندن اوکا نمونه لر کوسترمک وظیفه مندر . آنجاق ینه آمریقالی متخصصلرک دیدکلری کپی میدانه قونیلاجق قرائت کتابلرینده و علی العموم طلبه یه عائد اثرلرده هرشیدن اول دقت ایده جکمز نقطه شودر : « بونلر تلقین بخش دوشونجه لری ، سالم اخلاقی مفکوره لری ، نورمال وقوتلی قاراقته لرلی ، اصیل حرکتلری ، صاف حسابی محتوی بولونمالی ، بوندن هر کتابک مطلقاً بر اخلاق ناشری اولماسی معناسی چیقاریلما مال ، یالکیز هر کتابک هیأت مجموعه سنه حاکم اولان اخلاقی (ton) ک سالم اولماسی و بوتون حیاتی مدتیجه تعقیب ایده جکی « خط حرکت » ی تثبیت چاغنده بولونان طلبه اوزرنده فیضی بر تأثیر بر اراقاسی لزومی آکلا شیلما لیدر . »

والحاصل آوروپالیر ادبیات تدریساتنه یک جوق اهمیت و بریورلر . بزم ایچون ده بواهمیته دقت اتمک ، و اوکا کوره چالیشیق لزومی آرتیق کنیدی کوسترمشدر .

علی جانب

قارنه « وای ، نه درین آدام ! » دیدیرمکدن باشقه برشی اولمادیقی کوز و کور . هله اوقومادینی ، جلدینی بیله کورمیدیکی کنابلرک فلان و فلان صحیفه لرینی اشارت ایدنلره ، فرانسزجه بی چاپراشیق اوقورکن فلنک لساندن کتاب ذکر ایدنلره نه دیه لی ؟ بوتون بو زحمتلر ساده قاره ایچون دکلدر . زبرا فلسفه یه داتر یازانلر قارئلردن زیاده مسلکداشلی ایچون یازانلر . مسلکداشک بحث ایتدیک ییا بیله دیکی برکتانی ؟ تدقیق ایتدیک بر مسئله بی ذکر اتمک اونو « حبط » اتمک ایچون اک مکمل عد اولونان چاره در . بو کولونجلاک ساده مملکتزده دکل ، باشقه مملکتلرده ده موجود اولدینی کورولویور . بولسن اخلاق فلسفه سنه داتر یازمش اولدینی اثرنده بر قاق دفعه - طن ایده رم ایکی دفعه - بونقطه یه ، متفکرلرک کولونج غرورینه تماس ایده ر . اکر غربده قاتولیک پاپاسلرینه حالا کناه چیقارتان فیلسوفلر واریسه ، اونلر هرشیدن اول بوسوجلرینی اعتراف ایتلیدرلر .

لکن تفاخر آرزوسی ، غرابت ذوقی ایله بیله اولسه ینه بو ساقلر سایه سنده محتمم فکر ایده لرینک اورته یه قونولش اولدیغنده شبهه یوقدر . شوبنهاورک غروری نه قدار چیرکین اولسه ده ، اونک فلسفه سی معظم بر فکر معماریتی اظهار ایده ر . انسانلک دیگر فعالیت ساحه لرینده ده خسیس امللره میدانه کتیریلن بووک اثرلری تاریخ قید ایتدیرمیزی ؟ بوتون فلسفه مراقه ک اشتها مر اقدن عبارت اولدینی فرض اولونسه بیله نه دن اونک بووک محصولرینه تاریخی برر مهم واقعه اولارق علاقه کوستریله سون ؟ دیک که ساده بوباقیشدن ، فلسفه اثرلرینی تاریخک حادثه لری عدایدن نقطه نظر دن بیله فلسفه یه مملکتزده کوستریلن علاقه برحق قازانیور .

بو علاقه بی بو تاریخی چر جیوه داخلنده حبس اتمک ممکنیدر ، جائز میدیر ؟ هر برده ممثلی بولونان و مملکتزده ده طرفداری اکسیک اولمایان بر صنف متفکرینه ، پوزیتیف (مثبت) دوشونلره کوره اوت ! اونلر فلسفه بی موزه لره کوندرمک ایستلر ؛ فلسفه مراقیسنه آثار عتیقه مراقیسی نظریله باقارلر ؛ لیسه لرده فلسفه تدریساتی « فلسفه تاریخندن » عبارت کورمک آرزوسنده درلر . بو حکمک شوادعا یه استناد ایله دیکی معلومدر : بشریتک تفکراتی تاریخنده فلسفی فکرلر آرتیق آشیلش اولان بر مرحله ی تشکیل ایدر . بوکون فلسفه برینه علم قائم اولشدر . سوز اونکدر . علمک حل ایتکدن عاجز اولدینی مسئله لره کلنجه ، فلسفه بونلر قارشیدنده بوسوتون بچاره در . علمک زمینی صاغلاندر ، فیلسوف اونک فوقه یوکسه لره رک اوچغه چالیشیور ، نه بوش ، حتی نه زیانی خولیا !...

اوقدر بوشمی ؟ اولا پوزیتویست اولان متفکرده ، محدود بر معناده ، فلسفه نیک لزومه قانع . ایسته بورکه اختصاصی علملر آراسنده وحدت وجوده کتیرن ، کائنانه عائد قانونلری ممکن مرتبه وحدته ارجاعه چالیشان بر شعبه تفکر اولسون . اسکیدن دینک انسانلره تأمین ایله دیکی خدمتی : بوتون عالمی نظری باقیشدن قاورایا بیلیمک امکاتی فلسفه دن بکلپور . بو